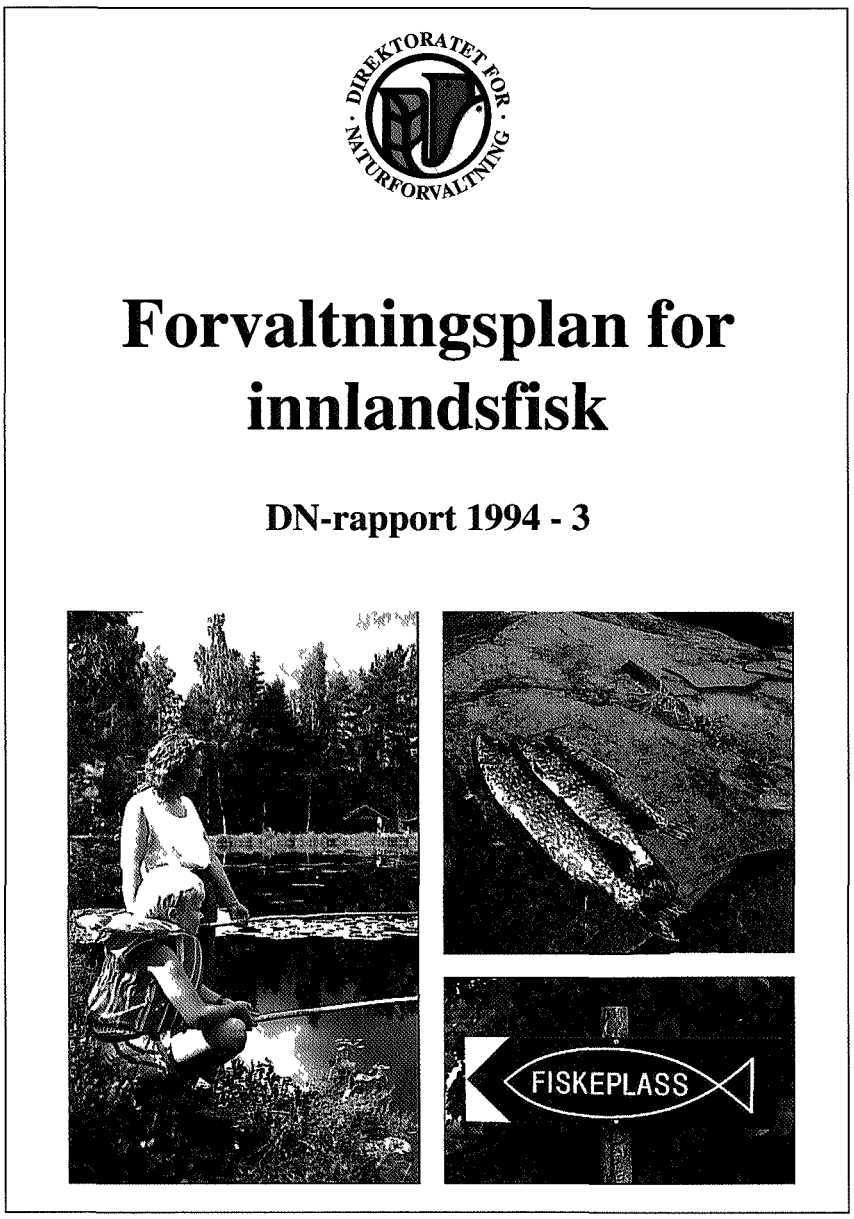
1. INNLANDSFISKEPROGRAMMET 1991-95

1.1. INNLEDNING

Innlandsfiskeforvaltningen ble på slutten av 1980-årene drøftet kritisk med et ønske om å utnytte ressursene bedre til nærings- og rekreasjonsformål. Dessuten ble fordelingen av midler innkrevd gjennom fiskeravgiften diskutert. Disse midlene ble i stor utstrekning brukt til lakseformål, noe som ble kritisert fra innlandsfylkene. Miljøverndepartementet (MD) satte i 1990 ned en intern arbeidsgruppe for å vurdere nødvendige tiltak for innlandsfisk. Med utgangspunkt i innstillingen fra arbeidsgruppen økte MD budsjettrammen til innlandsfiskeformål for 1991. Samtidig ble det innført et mer markert skille mellom laks og innlandsfisk i forvaltningen. Fiskeravgiften ble f. eks. delt i en lav sats for de som kun fisket innlandsfisk og en høy sats for de som også fisket laks.

Direktoratet for naturforvaltning (DN) startet så opp det femårige Innlandsfiskeprogrammet i 1991. Formålet med Innlandsfiskeprogrammet er å styrke og effektivisere innlandsfiskeforvaltningen for å sikre et bedre vern og å stimulere til en bedre utnyttelse av innlandsfiskeressursene.

Faksmile av Forvaltningsplan for innlandsfisk (DN-1994-3)

1.2. INNSATSOMRÅDER, MÅL OG TILTAK

DN har i sammenheng med Innlandsfiskeprogrammet utarbeidet en egen Forvaltningsplan for innlandsfisk (DN 1994-3). Denne trekker opp hovedlinjene for innsatsen når det gjelder innlandsfiskeforvaltning utover i 1990-årene og er i samsvar med innsatsen innenfor Innlandsfiskeprogrammet. Forvaltningsplanen beskriver oppgaver for det offentlige forvaltningsapparatet, for grunneierorganisasjoner og frivillige organisasjoner, både sentralt, regionalt og lokalt. Nedenfor er innsatsområdene i Innlandsfiskeprogrammet satt opp sammen med tilhørende mål og tiltak. Vi skal i kapittel 2 *kort* beskrive de fem innsatsområdene, før vi i kapittel 3 går nærmere inn på enkelte av tiltakene.

DN har i tillegg til Innlandsfiskeprogrammet aktivitet på andre områder når det gjelder innlandsfisk. Dette gjelder f. eks. kultiveringsplaner, kalkingsvirksomhet og tiltak for å hindre uønsket spredning av ferskvannsorganismer. Dette behandles ikke i denne rapporten.

Innsatsområde	Mål	Tiltak
1. Samarbeid	Samarbeid mellom offentlige og private interesser om fiskeforvaltning	Samarbeid gjennom Rådgivende utvalg
2. Lokal fiskeforvaltning	Styrke den lokale fiskeforvaltningen og samspillet mellom offentlige og private interesser	- Organisering og lokalt samarbeid - Kurs i fiskeforvaltning - Driftsplaner
3. Fisk som næring	Øke verdiskapning av fiskeressursene i distriktene	Tiltak se pkt. 2 og 5
4. Vern av fiskeressursene	Opprettholde mangfoldet og produksjon av innlandsfisk	- Fiskeinteressen i kommunal virksomhet - Kommunale og nasjonale planer
5. Fritidsfiske	En større del og et bredere spekter av befolkningen skal få adgang til fiske	- Forskning om fritidsfiske - Fysisk tilrettelegging - Informasjon om fiskemuligheter - Motivering og opplæring - Bedre fiskekortordninger

1.3. MER MIDLER TIL FISKEFORMÅL

Innsatsen til fiskeformål (Post 70, Statens fiskefond) på MDs budsjett økte fra 1991. Til sammen har Direktoratet for naturforvaltning brukt 20 millioner kroner i forbindelse med Innlandsfiskeprogrammet. Mer enn 60 prosent av midlene er fordelt direkte til Fylkesmannen som fylkesvise rammer. Fylkesmannen har fordelt midlene til lokale tiltak basert på søknader fra kommuner og lokale lag og foreninger. Omlag 10 prosent av DNs midler er fordelt til tiltak i regi av de sentrale organisasjonene. Bare 3 prosent av midlene er brukt til forsknings- og utredningsprosjekter. Imidlertid er en del av denne aktiviteten finansiert fra andre kilder og poster, slik at innsatsen har vært mer omfattende. Omlag 10 prosent av midlene har gått til administrasjon.

BEVILGNINGER

I 1991 gikk Stortinget inn for å satse på en bedre utnyttelse av bestandene av ferskvannsfisk til nærings- og rekreasjonsformål enn tilfellet hadde vært tidligere. Bevilgningene økte betydelig, fra 3.600.000 kroner i 1990 til 12.100.000 kroner i 1991, jfr. tabell 1. Det ble dessuten satt igang en rekke prosjekter for å bedre utnyttelsen av innlandsfiskeressursen.

Tabell 1. Bevilgninger til fiskeformål årene 1990-96 i Miljøverndepartementets budsjett-proposisjon. Beløpene er angitt i tusen kroner.

År	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996
Beløp	3.600	12.100	19.100	16.069	16.069	19.699	24.437

Av disse midlene har en del gått som rammebevilgning til Fylkesmannen for videre fordeling til lokale fisketiltak. Fram til og med 1990 ble alle søknader om tilskudd til lokale fiskeformål behandlet av Direktoratet for naturforvaltning. Fra 1991 ble det overført tilskuddsrammer til fylkene, som fordelte midlene videre etter søknad. Disse tilskuddsrammene er økt betydelig i programperioden. I 1991 var rammeoverføringene til fylkene på 1.460.000 kroner, mens det i 1992 ble overført 7.450.000 kroner, jfr tabell 2. I tillegg til rammeoverføringene får en rekke tiltak støtte direkte fra DN.

Tabell 2. Rammebevilgninger overført til fylkesmennene årene 1991-96. Beløpene er angitt i tusen kroner.

År	1991	1992	1993	1994	1995	1996
Beløp	1.460	7.450	5.000	6.900	9.500	8.080

I løpet av Innlandsfiskeprogrammets varighet har den største delen av bevilgningene gått til lokale lag og organisasjoner. I startfasen fikk kommunene tilsendt en orientering om Innlandsfiskeprogrammet og en oppfordring om å sette igang tiltak og søke om tilskuddsmidler. Kommunene har etter hvert kommet mer og mer med som søkere og har i perioden fått tilnærmet like store bevilgninger som organisasjonene, jfr. tabell 3.

Tabell 3. Innvilget beløp samlet i perioden 1991-95, fordelt på søkerkategori.

Søkerkategori	Bevilget beløp	Ant. bevilgede søknader
Kommune	9 311 899	441
Interkomm. friluftsråd	490 944	52
Lokalt lag/organisasjon	11 806 191	744
Organisasjon (sentralt)	1 612 340	59
Privat	665 556	57
Fylkesmannen	1 716 526	75
Forskningsinstitusjon	496 800	15
Totalt	26 100 256	1443

Ser en på hvilke typer tiltak som har fått bevilgninger, finner en at det totalt i programperioden er bevilget størst beløp til tiltak innenfor tilrettelegging/organisering, men det er også bevilget betydelige beløp til skjøtsel/drift, jfr. tabell 4.

Tabell 4. Bevilgninger til ulike typer tiltak 1991-95, samt totalt for hele perioden. Beløpene er angitt i tusen kroner. (Tallene i parantes angir antall innvilgede søknader.)

År	Tiltakstype			
	Tilrettelegging og organisering	Skjøtsel/drift	Planlegging	Forskning/utredning
1991	1 234 (57)	701 (56)	196 (8)	88 (6)
1992	3 724 (170)	1 854 (117)	286(14)	243 (13)
1993	1 979 (135)	1 232 (112)	148 (11)	381 (18)
1994	2 393 (149)	3 033 (156)	458 (23)	283 (13)
1995	3 418 (168)	3 341 (163)	678 (33)	434 (22)
Totalt	12 748 (679)	10 158 (604)	765 (89)	1 430 (72)

I tid har Innlandsfiskeprogrammet falt sammen med andre programmer og tilskuddsordninger med delvis samme formål som Innlandsfiskeprogrammet. Dette har ført til at mange prioriterte tiltak har fått tilgang på midler og arbeidskraft utenom programmet. Innsatsområdene til Innlandsfiskeprogrammet har derfor gitt betydelig større resultater enn om tiltakene bare hadde basert seg på midlene DN hadde avsatt til programmet.

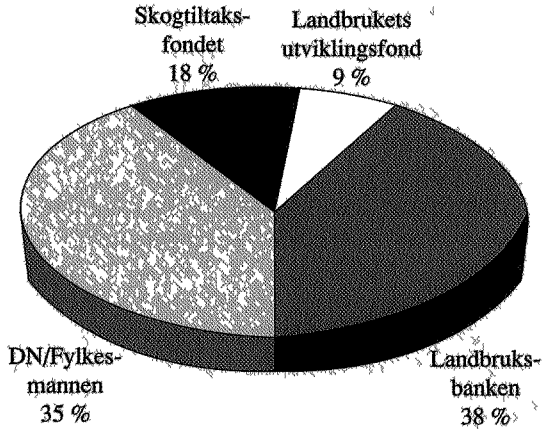
Tiltakene innenfor programmet har bl.a. fått støtte fra Friluftslivsmidler, Aksjon Vannmiljø, Miljøpakkemidler, Landbruksbanken, Skogtiltaksfondet, Landbrukets Utviklingsfond og Bygdeutviklingsmidler. De to første årene ga dessuten sysselsettingsmidler innenfor SKAP- og KAIA-ordningene betydelig støtte.

Lokale prosjekter har også blitt finansiert fra flere kilder. Kommunene oppgav tilskudd fra fylkesmannen som den viktigste finansieringskilden. Andre viktige kilder var egenfinansiering fra lokale lag og organisasjoner, tilskudd fra kommunene selv og fra ulike landbruksmidler. Egenfinansiering består for en stor del av dugnadsinnsats og inntekter av fiskekortsalg.

Midlene til Innlandsfiskeprogrammet har i hovedsak kommet fra Statens fiskefond, som er finansiert av inntektene fra fiskeravgiften. Tidligere skilte ikke fiskeravgiften mellom de som fisket innlandsfisk og de som fisket laks, sjøørret og sjørøye. For sistnevnte gruppe ble det i 1991 innført en høyere sats. Innbetalingene fra de som bare fisket innlandsfisk økte med 8 prosent i perioden 1991 til 1995; fra 130.000 til 140.200.
Det er også gjennomført andre endringer i avgiften for innlandsfisk for å tilpasse den til dagens fiskere. Det er bl. a. innført familiefiskeravgift, ukeavgift og mulighet for å gi skoler og institusjoner dispensasjon fra fiskeravgiften. Familiefiskeravgiften ble først innført i 1996. Dette året var det 16.200 familier som innløste årsavgift innenfor ordningen, mens 3.700 familier betalte ukekort. Totalt ble det innløst 106.100 årsavgifter og 15.400 ukekort i 1996.

Finansiering fra flere tilskuddsordninger

Tilgangen på ressurser fra flere tilskuddsordninger har ført til at noen prosjekter har blitt gjennomført med finansiering fra to eller flere av ordningene. Ett eksempel på samfinansiering er prosjektet «Lokal forvaltning av de utnyttbare vilt- og fiskeressursene» og innlandsfiskeprosjektene til Norges Skogeierforbund (NSF). I perioden 1993-96 har disse prosjektene mottatt til sammen kr 2.720.000 fra fire ulike tilskuddsordninger; kr 1.050.000 fra Landbruksbanken, kr 950.000 fra DN og Fylkesmannen, kr 480.000 fra Skogtiltaksfondet og kr 240.000 fra Landbrukets Utviklingsfond.

Finansieringskilder for prosjektet «Lokal forvaltning av de utnyttbare vilt- og fiskeressursene» og innlandsfiskeprosjektene til Norges Skogeierforbund.